

مدل معادلات ساختاری پیش بینی تنوع طلبی جنسی بر اساس کیفیت زندگی زناشویی و میانجی گری طرحواره های شناختی فعال شونده در مردان مراجعه کننده به مراکز مشاوره

مهرداد طباطبایی شوریجه^۱، دکتر عزت دیره^{۲*}، دکتر مولود کیخسروانی^۳، دکتر علی پولادی ریشهری^۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۵/۰۱ صص: ۴۱-۵۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۳/۲۷

چکیده

تنوع طلبی جنسی در تمامی جوامع و به ویژه در ایران به لحاظ ملاحظات اخلاقی و فرهنگی تا حد زیادی پنهان و ناشناخته مانده است. این مسئله موجب بروز مشکلاتی در روابط زناشویی و حفظ کانون خانواده می شود. پژوهش حاضر با هدف بررسی مدل معادلات ساختاری پیش بینی تنوع طلبی جنسی بر اساس کیفیت زندگی و با میانجی گری طرحواره های شناختی فعال شونده در مردان مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز انجام شد. روش پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی از نوع مدل معادلات ساختاری بود. نمونه آماری ۲۴۰ مرد متأهل بود که با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس و مطابق با ملاک کلاین از مراکز مشاوره انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه توجیه روابط فرازناشویی گلاس و رایت (۱۹۹۲)، پرسشنامه تجدید نظر شده کیفیت زندگی زناشویی باسبی و همکاران (۱۹۹۵) و پرسشنامه برانگیختگی طرحواره های شناختی در بافت جنسی ساخته نوبرهوپینت و گویا (۲۰۰۰) استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد مدل تحقیق برازش خوبی دارد، متغیر پیش بین کیفیت زندگی زناشویی و متغیر میانجی طرحواره های شناختی فعال شونده با تنوع طلبی جنسی مردان رابطه معنی دار دارند. کیفیت زندگی زناشویی بر طرحواره های فعال شونده و تنوع طلبی جنسی اثر مستقیم و غیر مستقیم معنی داری داشت. همچنین نتایج نشان داد طرحواره های فعال شونده بر تنوع طلبی جنسی در مردان متأهل اثر مستقیم و غیر مستقیم معنی داری داشته و در رابطه کیفیت زندگی زناشویی و تنوع طلبی جنسی مردان مراجعه کننده به مراکز مشاوره نقش میانجی داشت.

^۱ دانشجوی دکتری روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

^۲ استادیار گروه روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

^۳ استادیار گروه روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

^۴ گروه روانشناسی، دانشیار، دانشگاه پیام نور بوشهر، ایران

* نویسنده مسول مقاله: ezatdeyreh@gmail.com

واژه های کلیدی: کیفیت زندگی زناشویی، طرحواره های فعال شونده، تنوع طلبی جنسی

مقدمه

ازدواج در همه جوامع یک نهاد مهم شمرده می شود و داشتن زندگی زناشویی موفق تقریباً برای هرکسی یک هدف عمده و آرمانی به شمار می رود. خانواده کارکردهای متفاوتی از جمله تنظیم رفتار جنسی را دارد ایفای این کارکرد از سوی خانواده نیازمند شرایط خاصی است که عدول از آنها موجب کجروی های جنسی مانند تنوع طلبی جنسی می گردد (Warach & Josephs, 2019). گزارش زوج درمانگران نشان می دهد که تنوع طلبی جنسی به عنوان یکی از مهم ترین عوامل تهدید کننده عملکرد، ثبات و تداوم روابط زناشویی است. مهمترین انگیزه زن و مرد متاهلی که به سوی روابط نامشروع کشیده می شود، تجربه مجدد صمیمیت فردی و جنسی است. تنوع طلبی جنسی پدیده ای است که اغلب به خاطر برطرف شدن نیازهای عاطفی و جنسی فرد از طریق روابط خارج از حیطه زناشویی به وقوع می پیوندد (Ahmadloo & Zeinali, 2018). تنوع طلبی، حالتی است که در آن فرد در ابعاد مختلف زندگی خود اعم از خانوادگی، عاطفی و اجتماعی ثبات خاصی نداشته باشد و تمایل زیادی برای تغییر مداوم در آنها داشته باشد (Otto, 2016). تنوع طلبی جنسی، انگیزه جنسی موثر روابط جنسی و عملکرد زناشویی است که به عنوان یک خصیصه شخصیتی یا نوعی آمادگی برای خیانت زناشویی تلقی می شود (Selterman & Garcia, 2019). هر نوع پنهان کاری از همسر در برقراری روابط خارج از ازدواج، نوعی بی وفایی تلقی می شود که ممکن است ریشه در تنوع طلبی جنسی داشته باشد (Frederick, Lever, Gillespie, Garcia, 2017). در تنوع طلبی جنسی حالات مختلفی وجود دارد؛ ممکن است درگیری عاطفی بدون مقاربت جنسی وجود داشته باشد. در حالتی دیگر، داشتن رابطه جنسی بدون درگیری عاطفی مطرح و ممکن است ترکیبی از این دو حالت وجود داشته باشد که در این صورت، تنوع طلبی نوعی درگیری جنسی و عاطفی است که بیش از دو حالت قبل به ازدواج آسیب می زند (Wood, Hirst, Wilson, Burns- Leonhardt, Willoughby, 2017). به عبارتی، تنوع طلبی جنسی طیف وسیعی از رفتارهای جنسی را در بر می گیرد؛ برای برخی، تنوع طلبی جنسی به منزله داشتن روابط جنسی خارج از ازدواج است. ولی برای عده ای، دربرگیرنده صمیمیت جسمی، جنسی و حتی صمیمیت عاطفی با فرد دیگر که منجر به آسیب به رابطه زناشویی می شود، جنبه مشترک همه آنها، پنهانی بودن آن است (Sharifian, Safarian Nia, Ali Zadeh Fard, 2018). تنوع طلبی جنسی معمولاً به رابطه فرازناشویی و هر فعالیت مخفیانه رمانتیک یا جنسی نامتعارف با جنس مخالف ختم می شود. در صورت تأهل، تنوع طلبی جنسی به معنای خیانت زناشویی است، نوعی رابطه صمیمانه عاطفی یا جنسی با فردی غیر از همسر که معمولاً به دلیل نارضایتی از کیفیت زندگی زناشویی است (Bell, Kampble, & Fincham,)

2018). داشتن رابطه جنسی مرد متأهل با فردی غیر از همسر، ممکن است ناشی از لذت تجربه جنسی متفاوت (Hadi, Eskandari, SohrabiF, Motamedi, Farrokhi, 2016)، احساس ارزشمند بودن نزد شریک جنسی (Oliveira & Nobre, 2013)، داشتن روابط جنسی جذاب و نامحدود (Medina, 2013) رضایت از روابط جنسی جدید و نارضایتی از روابط زناشویی موجود (John, Seme, Rory, Tsui, 2017) باشد. از دیگر انگیزه‌های مردان در تنوع طلبی جنسی، تلاش برای کاهش تعارضات جنسی و زناشویی (Warach & Josephs, 2019; Otto, 2016)، کاهش استرس‌های جنسی ناشی از تجارب جنسی ناموفق با همسر (Quinta-Gomes, & Nobre, 2012)، دستیابی به توافق با شریک جنسی جدید (Medina, 2013; Quinta-Gomes A, & Nobre, 2012) و تقلیل طرحواره‌های جنسی ناکارآمد (Navaei, Mohammadi Arya, 2016) است. فردریک و همکاران (Frederick & et al, 2017)، لئونارد و ویلوبی (Leonhardt & Willoughby, 2017) و مدینا و همکاران (Medina, 2013) تنوع طلبی جنسی را عاملی در بروز اعتیاد جنسی معرفی کردند که در اثر سوگیری جنسی، تمایل جنسی شدید و ارتباط جنسی گسترده شکل می‌گیرد. در سبب شناسی تنوع طلبی جنسی، اختلال در تنظیم هیجان (Mohammadi Masiri, Sharifi, 2015)، اختلال در بازداری از روابط جنسی با همسر یا شریک جنسی فعلی (Warach & Josephs, 2019)، حساسیت به مشوق‌های بیرونی و محرک‌های جنسی مطرح شده است (Medina, 2013). تمایلات متعدد در تنوع طلبی و گرایش فرد به برقراری روابط جنسی خارج از ازدواج مؤثر است (Wood, Hirst, Wilson, Burns, O'Connell, 2019) برخی دیگر از دلایل مؤثر بر گرایش فرد نسبت به این روابط عبارتند از: میل به تنوع؛ لذت بردن از رابطه جنسی نامحدود؛ کامل نشدن بلوغ عاطفی و عدم رضایت از زندگی زناشویی برشمرده اند (John, Seme, Rory, Tsui, 2017). فردریک و همکاران (Frederick & et al, 2017) اشاره کرده‌اند که شدت میل جنسی مردان به مراتب از زنان بیشتر است، به گونه‌ای که ممانعت از برقراری رابطه جنسی و ارضا آن، مردان را به شدت می‌آزارد (Wood & et al, 2019). وود و همکاران (Wood & et al, 2019) در زمینه تفاوت جنسیتی مردان و زنان در تمایلات و انگیزه‌های جنسی اظهار نمودند که میل جنسی مردان دائمی، ولی میل جنسی زنان متناوب است. افزایش سطح لذت و کامیابی همسران عامل اصلی در تنوع طلبی، لجام گسیختگی تمایلات و رفتارهای جنسی آنها و جستجوی ارضای جنسی در روابط غیر زناشویی است (Leonhardt, Willoughby, 2017). نوبره و پینتوگویا (Nobre & Pinto-Gouveia, 2009) نیز در تحقیقی در یافتند که تنوع طلبی جنسی یکی از دلایل روابط خارج از ازدواج است که با ویژگی‌های شخصیتی و کیفیت روابط زناشویی ارتباط دارد. نتایج تحقیق آنها نشان داد که تنوع طلبی جنسی تأثیرات منفی و مخربی بر ثبات ازدواج می‌گذارد. به طور کلی، می‌توان گفت؛ تنوع طلبی جنسی افراطی علاوه بر تهدید کانون خانواده (Mohammadi

(Masiri, Sharifi, 2015)، نارضایتی از زندگی زناشویی و سلامت روانشناختی خود فرد را نیز ممکن است تحت تاثیر قرار دهد (Khoda bakhshikoolae, Bahrami, Rasstak, 2017). بسیاری از تحقیقات مانند سلترمن، گارسیا و ساپلس (Selterman, Garcia & Tsapelas, 2019) و وود و همکاران (Wood & et al, 2019) نشان می دهند که تنوع طلبی جنسی در میان مردها شایع تر می باشد. در این زمینه می توان گفت؛ آنها مهمترین انگیزه مرد متأهلی که به سوی تنوع طلبی جنسی کشیده می شود را تجربه مجدد صمیمیت فردی و جنسی می دانند، چیزی که دیگر آن را در زندگی مشترک خود نمی یابند. بنابراین جذابیت روابط نامشروع برای افراد تنوع طلب، می تواند بیشتر بدین دلیل باشد که هیچ یک از طرفین، عیب جویی، سرزنش و ابراز نارضایتی نمی کنند (Selterman, & et al, 2019; Wood & et al, 2019). یکی از سازه های مهم که اغلب مشاوران خانواده در تنوع طلبی جنسی افراد متأهل با آن برخورد می کنند، نارضایتی از کیفیت روابط زناشویی است (Khoda bakhshikoolae, & et al, 2017). محمدی مصیری و شریفی (Mohammadi Masiri, Sharifi, 2015) در تحقیقی پیرامون عوامل گرایش زوجین به روابط خارج از حیطه زناشویی نشان دادند که گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی با امنیت عاطفی و کنش وری جنسی رابطه معناداری دارد. در تحقیقی، پدرسن (Pedersen, 2017) نشان داد کیفیت روابط جنسی زوجین نقش اساسی در ارزیابی کیفیت زندگی زناشویی دارد، کیفیت رابطه زناشویی مفهومی چند بعدی است که مولفه هایی مانند توافق، انسجام و رضایت زناشویی را در بر می گیرد. به نظر او بسیاری از مردان متأهل دلیل مشکلات جنسی خود را به همسر خود نسبت می دهند و برای اثبات آن ممکن است، نارضایتی از روابط زناشویی، ناتوانی همسر در روابط زناشویی (مانند بی میلی، عدم برانگیختگی یا تحریک پذیری) را مطرح کنند. اغلب مردان تنوع طلب، نارضایتی جنسی و عدم توافق زناشویی را مطرح می کنند. اما پیکسوتو و نوبره (Peixoto & Nobre, 2017) آن را بیشتر نوعی تلاش برای توجیه تنوع طلبی جنسی می دانند. به نظر آنها دشواری کنترل تمایلات جنسی در این مردان ناشی از دو عامل مهم می باشد؛ وجود اختلالات جنسی که در یکی از مراحل پاسخ جنسی ایجاد می شود و دیگری تغییرات بهنجار وابسته به سن است که در چرخه پاسخ جنسی بوجود می آید. از طرفی، پژوهش های صورت گرفته با اندازه گیری تاثیر کیفیت زناشویی در ارتباط زوجین، رضایت از کیفیت زندگی زناشویی (Khoda bakhshikoolae, & et al, 2017)، نحوه تعامل زوجین (Bell & et al, 2018)، انسجام و توافق بین زوجین (Salimi, Najarian Pour, Mohammadi, Mehr Ali Tabar, 2018) و رضایت و صمیمیت زناشویی (Khoda bakhshikoolae, & et al, 2017) نشان می دهند که کیفیت روابط زناشویی بر ثبات روابط زناشویی تاثیر دارد. جان و همکاران (John & et al, 2017) طی پژوهشی نشان دادند که اشکالات موجود در زندگی زناشویی، عامل اصلی تنوع طلبی

و خروج از روابط قانونی زناشویی بسیاری از مردان است. مهمترین اشکال، نداشتن توافق در مسائل خانوادگی، نحوه برخورد زوجین با یکدیگر، عدم انسجام یا وجود شکافی عمیق بین آنهاست که روابط جنسی آنها را هم تحت الشعاع قرار می‌دهد. مشخص کردن عواملی که در افزایش انگیزتگی ذهنی و جنسی دخالت دارد، بسیار حائز اهمیت است که از جمله این عوامل می‌توان به طرحواره‌های شناختی فعال شوند همانند طرحواره‌های جنسی اشاره کرد. تفسیر مردان از نتایج احتمالی تنوع طلبی جنسی، باورها و طرحواره‌های آنها بر رفتارهای جنسی تاثیر گذار است. باورهای اولیه در مورد رابطه‌ی جنسی اغلب در رفتار و نقش‌های عاطفی ادامه پیدا می‌کند (Medina, 2013). طرحواره‌های شناختی فعال شونده در پیش‌بینی رفتارهای جنسی هم از نظر تعداد شرکای جنسی و هم از نظر فراوانی رفتارهای جنسی نقش دارند و می‌توانند زمینه را برای سستی تعهدات زناشویی فراهم سازند (Quinta-Gomes A, & Nobre, 2012). پیکسوتو و نوبره (Peixoto & Nobre, 2017) چنین استدلال می‌کنند که طرحواره و برداشت‌های افراد در زمینه مسائل و روابط جنسی بر ارزیابی کیفیت رابطه تاثیر گذار است و به عنوان یک میانجی بر عملکرد جنسی تاثیر می‌گذارند. ادراکات و طرحواره‌های شناختی، ممکن است باعث شود افراد از اینکه مستقیماً مشکلات جنسی خود را مطرح کنند، احساس درماندگی یا تحقیر کرده و از آن سر باز زنند. سلترمن و همکاران (Selterman, & et al, 2019) در مطالعه‌ی نشان دادند که طرحواره‌های شناختی فعال شونده، کاهش رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند. آنها همچنین نشان دادند که طرحواره‌های ناکارآمد با رضایت زناشویی رابطه منفی دارند و زمینه را برای عدم انسجام و ثبات روابط زناشویی فراهم می‌کنند. برخی محققان معتقدند در مردان با نارضایتی زناشویی و زنان با نارساکنش وری جنسی، پس از تجربه رویدادهای منفی جنسی، در صورت مواجه شدن با موقعیت برانگیزاننده جنسی طرحواره‌های شناختی شان فعال می‌شود (Quinta-Gomes A, & Nobre, 2012؛ Medina, 2013).

کاهش میل جنسی نسبت به همسر، به عنوان کمبود یا فقدان تدریجی و مستمر تصورات جنسی و عدم میل به ارتباط جنسی با همسر می‌تواند ناشی از طرحواره‌های شناختی باشد. به این ترتیب می‌توان استنباط نمود که کیفیت زندگی زناشویی به نوبه خود بر فعال شدن طرحواره‌های شناختی تاثیر عمیقی به جا می‌گذارد (Mohammadi Masiri, Sharifi, 2015). کارپنتر و همکاران (Carpenter & et al, 2009) معتقدند طرحواره‌های شناختی نقش میانجی را بین کیفیت روابط زناشویی و روابط جنسی ایفا می‌کنند. به نظر آنها جذابیت روابط نامشروع، همسویی طرحواره‌های شناختی، به ویژه طرحواره‌های جنسی بین طرفین رابطه است. فعال شدن طرحواره‌های جنسی در مردان تنوع طلب، عدم احساس تحقیر یا درماندگی در رابطه جنسی با شریک جنسی موجود است، شریک جنسی همانند همسر، از کیفیت رابطه عیب جویی، سرزنش و شکوه نمی‌کند. در واقع، به

باور آنها عدم توافق و نارضایتی زناشویی زمینه مساعدی برای طرحواره های تحقیر، تنهایی، درمانده و طرد را فراهم می سازند (Peixoto & Nobre, 2017). هادی و همکاران (Hadi, & et al, 2016) به این نتیجه رسیدند که اثر مستقیم خودکنترلی و طرحواره های ناسازگار استحقاق، تاییدطلبی، شکست و محرومیت هیجانی بر روابط فرازناشویی عاطفی و تعهد زناشویی معنادار است. تنوع طلبی جنسی در تمامی جوامع و به ویژه در ایران به لحاظ ملاحظات اخلاقی و فرهنگی تا حد زیادی پنهان و ناشناخته مانده است. این مسئله موجب بروز مشکلاتی در روابط زناشویی و حفظ کانون خانواده می شود. پژوهش حاضر با هدف بررسی مدل معادلات ساختاری پیش بینی تنوع طلبی جنسی بر اساس کیفیت زندگی و با میانجی گری طرحواره های شناختی فعال شونده انجام شد.

جامعه، نمونه آماری و روش نمونه گیری

جامعه پژوهش حاضر کلیه مردان متأهلی بودند که حداقل پنج سال از ازدواج آنها گذشته و به دلیل خیانت زناشویی و مشکلات جنسی، به مراکز مشاوره شهر شیراز در سال ۱۳۹۷ مراجعه کرده بودند (ملاک های ورود به تحقیق)، تعداد آنها ۲۸۹ نفر بود. از بین ۲۵ مرکز مشاوره موجود در شیراز، ۱۴ مرکز داوطلب همکاری با پژوهش حاضر شدند. با توجه به اینکه در این پژوهش ۳ متغیر پیش بین و ۵ متغیر میانجی ورودی تحلیل رگرسیون را تشکیل می دهند، مطابق با ملاک کلاین (Kline) حجم نمونه به ازای هر متغیر به تعداد تقریباً ۳/۵ تا ۵ برابر خرده مقیاس های ابزارهای پژوهش، ۲۴۰ نفر برآورد شد، گروه نمونه به روش در دسترس از افرادی که رضایت برای همکاری در پژوهش داشتند (Kline, 2011) و نمره بالایی از پرسشنامه توجیه روابط فرازناشویی گلاس و رایت (Glass & Wright, 1992) به دست آورده بودند، انتخاب شدند. پرسشنامه های مورد استفاده به قرار زیرند:

پرسشنامه توجیه روابط فرازناشویی: این پرسشنامه توسط گلاس و رایت (Glass & Wright, 1992) برای سنجش تنوع طلبی جنسی و توجیه روابط عاطفی یا جنسی با فردی غیر از همسر ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۱۷ ماده است که توجیهات عاطفی و جنسی و دلیل تراشی های متداول افراد برای درگیر شدن در روابط فرازناشویی را مورد سنجش قرار می دهد. به عبارتی، توجیه افراد متأهل برای درگیر شدن در روابط عاطفی و یا روابط جنسی با جنس مخالف را می سنجد. توجیه جنسی، چهار مورد را برای تأیید توجیه جنسی، بر اساس لذت جنسی، کنجکاوی یا هیجان اندازه گیری می کند. توجیه صمیمیت عاطفی، برای سنجش تایید توجیهاتی است که براساس درک عاطفی، ارتباطات بین فردی، افزایش عزت نفس و احترام بین فردی است. پاسخ ها در مقیاس ۵ درجه ای از طیف لیکرت تنظیم شده و نمره گذاری ماده ها براساس یک مقیاس پنج درجه ای انجام می پذیرد. گلاس و رایت (Glass & Wright, 1992) همسانی درونی این مقیاس را با استفاده از ضریب

آلفای کرونباخ ۰/۹۱ برآورد کرده اند. در پژوهش نوایی و محمدی (Navaei & Mohammadi, 2016) روایی ابزار به روش روایی ارزیابان تأیید و هم چنین پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۶۹ به دست آمد.

پرسشنامه برانگیختگی طرحواره های شناختی در بافت جنسی: این پرسشنامه توسط نوبره و پینتوگویا (Nobre & Pinto-Gouveia, 2000) ساخته شده و از دو قسمت تشکیل شده است. بخش اول این پرسشنامه شامل ارائه چهار وضعیت جنسی مرتبط با رایجترین اختلالات جنسی است. قسمت اول پرسشنامه شامل ۴ سناریو است، این قسمت چهار موقعیت جنسی را ارائه می دهد که اختلال میل، اختلال برانگیختگی، دشواری های رسیدن به ارگاسم را اندازه می گیرد. نمره گذاری پرسشنامه در قسمت اول به صورت ۵ درجه ای از هرگز اتفاق نیافتاده تا معمولاً اتفاق می افتد، با نمره گذاری ۱-۵ تنظیم شده است. در قسمت دوم ۲۸ عبارت ارائه شده است. در این قسمت از آزمون از آزمودنی خواسته می شود به هر کدام از موارد که بیشتر از بقیه در مورد او صادق است با توجه به گزینه های داده شده، یعنی کاملاً اشتباه، اشتباه، نظری ندارم، درست و کاملاً درست، با نمره گذاری ۱-۵ پاسخ دهد. این آزمون برانگیختگی طرحواره های شناختی مربوط به روابط جنسی را در بافت یا موقعیت های جنسی می سنجد. حداقل امتیاز ممکن ۳۲ و حداکثر ۱۶۰ به دست می آید. سازندگان آزمون، ضریب پایایی با احتساب آلفای کرونباخ، ۰/۷۴ را گزارش کرده اند. برآورد آنها از اعتبار آزمون نشان داد که از روایی مطلوبی برخوردار است (Nobre & Pinto-Gouveia, 2000). ضریب آلفای کرونباخ در نمونه ایرانی نیز برابر ۰/۶۸ گزارش شده است (Ziaei, SepehriShamloo, Mashhadi, 2013).

پرسشنامه کیفیت زناشویی، فرم تجدید نظر شده: این پرسشنامه توسط باسی و همکاران (Busby & et al, 1995) ساخته شده است و دارای ۱۴ سؤال است. فرم اولیه این مقیاس ۳۲ سؤال داشت که در مورد کیفیت زناشویی، ساخته شد. سازندگان این مقیاس پس از مطرح کردن نظریه خود در مورد کیفیت زندگی زناشویی، پرسشنامه ۱۴ سؤالی رابه عنوان ابزاری مناسب برای ارزیابی کیفیت زناشویی معرفی کردند. این پرسشنامه به صورت طیف ۵ درجه ای از همیشه اختلاف داریم تا ۵ توافق دائم داریم، نمره گذاری می شود. این ابزار از سه خرده مقیاس توافق، رضایت و انسجام تشکیل شده است که در مجموع نمره کیفیت زناشویی را نشان می دهند، نمرات بالا نشان دهنده کیفیت زناشویی بالاتر است. ضرایب روایی همگرا کیفیت زناشویی با پرسشنامه رضایتمندی زناشویی، پرسشنامه ارزیابی همبستگی زوجین، مقیاس سازگاری توافق دو نفری به ترتیب (۰/۳۹، ۰/۳۶، ۰/۳۳) بدست آمده است که در سطح ($p < ۰/۰۰۱$) معنادار است. پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برای سه خرده مقیاس توافق، رضایت، انسجام به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۰، ۰/۹۰ گزارش شده است (Busby & et al, 1995).

برای تحلیل داده‌های و بررسی مدل پژوهش، از روش معادلات ساختاری استفاده شده است. بر مبنای این مدل، مولفه‌های کیفیت زندگی زناشویی؛ توافق، انسجام و رضایت زناشویی به عنوان متغیر پیش بین و برونزاد (مستقل) و متغیر طرحواره‌های شناختی فعال شونده در بافت جنسی شامل ۵ طرحواره (جنسی، تنهایی، تحقیر، طرد و درمانده) به عنوان متغیرهای میانجی و درونزاد و متغیر تنوع طلبی جنسی به عنوان متغیر ملاک و درونزاد (وابسته) در نظر گرفته شده است. برای انجام معادلات ساختاری از نرم افزارهای SPSS ویراست ۲۱، لیزرل ویراست ۸/۸ و Amos ویراست ۲۲ استفاده شده است. برای تعیین میزان رابطه بین متغیرها، ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شد. ضرایب رگرسیون اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل برای مسیرهای مدل، برآورد شده است. برای ارزشیابی مدل ساختاری پژوهش شاخص‌های برازش مدل اعم از RMSEA (ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب)، GFI (شاخص برازندگی تعدیل شده)، AGFI (شاخص نکویی برازندگی تعدیل شده) و CFI (شاخص برازندگی تطبیقی) محاسبه شده است.

یافته‌ها

در این تحقیق ۲۴۰ مرد متأهل مورد مطالعه قرار گرفتند. میانگین و انحراف معیار کیفیت زندگی زناشویی به ترتیب ۴۶/۵۸ و ۸/۰۸۸ بود. میانگین و انحراف معیار طرحواره‌های شناختی فعال شونده بین ۵/۹۶ تا ۷/۸۵ با انحراف معیاری ۱/۰۷ تا ۴/۵۳ به دست آمد. میانگین و انحراف معیار تنوع طلبی جنسی نیز ۳۱/۷۸ و ۶/۱۲ برآورد شده است. جهت برآورد رابطه کیفیت زندگی زناشویی و متغیر میانجی طرحواره‌های شناختی فعال شونده با تنوع طلبی جنسی در مردان مورد مطالعه، ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پیش بین و میانجی با تنوع طلبی جنسی محاسبه گردید. همان طور که در جدول (۱) مشاهده می‌شود، رابطه متغیرهایی که با (***) و (*) مشخص شده است به ترتیب در سطح معنی داری ۰/۰۱ و ۰/۰۵ با یکدیگر ارتباط معنی دار دارند.

جدول ۱- رابطه کیفیت زندگی زناشویی و طرحواره‌های شناختی فعال شونده با مولفه‌های تنوع طلبی

متغیرها	توجیبهات جنسی	توجیبهات عاطفی	توجیبهات عاشقانه
توافق	-.۴۴۹**	-.۳۸۱**	-.۱۷۵**
انسجام	-.۳۸۹**	-.۴۱۲**	-.۱۸۶**
رضایت	-.۲۳۲**	-.۱۶*	-.۱۵۸*
کیفیت زندگی (کل) ۰۹(زناشویی(کل) زناشویی(کل)	-.۴۲۱**	-.۳۱۲**	-.۲۰۵**
طرحواره جنسی	۰/۲۳۶**	۰/۱۵۲*	۰/۱۴۹*
طرحواره تنهایی	۰/۲۳۲**	۰/۱۶۱*	۰/۱۶۲*
طرحواره تحقیر	۰/۱۹۵**	۰/۱۷۸*	۰/۱۵۴*
طرحواره طرد	۰/۱۴۹*	۰/۱۶۳*	۰/۱۵۲*
طرحواره درمانده	۰/۱۶۲*	۰/۱۷۹*	۰/۱۴۵*

برای تعیین میزان اثر مستقیم مولفه های کیفیت زندگی زناشویی (توافق، انسجام و رضایت) بر طرحواره های شناختی فعال شونده، ضرایب رگرسیون نشان داد که مدل تاثیر کیفیت زندگی زناشویی ($F_{(۲۳۴,۵)}=۳۳/۲۶۲, P<۰/۰۰۱$) بر طرحواره های شناختی فعال شونده معنی دار است. نتایج مندرج جدول (۲) نشان می دهد کیفیت زندگی زناشویی بر طرحواره های شناختی فعال شونده اثر مستقیم دارند. نتایج محاسبات در جداول زیر منعکس است:

جدول ۲- اثر مستقیم کیفیت زندگی زناشویی بر طرحواره های شناختی فعال شونده در بافت

جنسی

متغیر	B	β	R ²	t	P
توافق بر طرحواره جنسی	-/۶۵۸	-/۶۴۳	۰/۴۲	۱۱/۰۱۵	۰/۰۰۱
توافق بر طرحواره تنهایی	-/۵۶۷	-/۲۵۴	۰/۱۴	۲/۲۳۳	۰/۰۰۱
توافق بر طرحواره تحقیر	-/۸۰۵	-/۳۷۹	۰/۳۰	۴/۹۳۴	۰/۰۰۱
توافق بر طرحواره طرد	-/۱۳۸	-/۰۸	۰/۱۱	۱/۰۵۳	۰/۲۱
توافق بر طرحواره درمانده	-/۱۲۲	-/۰۲۸	۰/۰۰۳	۰/۶۵۰	۰/۵۴
انسجام بر طرحواره جنسی	-/۴۵۳	-/۵۰۴	۰/۲۳	۸/۰۸۲	۰/۰۰۱
انسجام بر طرحواره تنهایی	-/۱۱۵	-/۰۳۵	۰/۰۰۵	۰/۴۹۵	۰/۶۳
انسجام بر طرحواره تحقیر	-/۶۸۵	-/۳۶۷	۰/۲۵	۴/۴۷۷	۰/۰۰۱
انسجام بر طرحواره طرد	-/۰۷۲	-/۰۴۸	۰/۰۰۳	۰/۵۸۸	۰/۵۷
انسجام بر طرحواره درمانده	-/۱۱۶	-/۰۳۰	۰/۰۰۳	۰/۵۵۷	۰/۵۸
رضایت بر طرحواره جنسی	-/۴۴۲	-/۵۰۱	۰/۲۲	۸/۰۶۸	۰/۰۰۱
رضایت بر طرحواره تنهایی	-/۳۱۰	-/۲۳	۰/۰۷	۲/۱۵۲	۰/۰۱
رضایت بر طرحواره تحقیر	-/۰۹۹	-/۰۷۹	۰/۰۰۸	۰/۵۱۹	۰/۶۰
رضایت بر طرحواره طرد	-/۲۸	-/۱۹	۰/۰۶	۲/۰۶۴	۰/۰۴
رضایت بر طرحواره درمانده	-/۱۲۹	-/۰۵۱	۰/۰۰۷	۰/۷۴۵	۰/۴۵

نتایج جدول ۲ نشان می دهد، مولفه توافق بر طرحواره های شناختی فعال شونده بیشترین تاثیر را دارد. اثر توافق بر طرحواره طرد و درمانده، انسجام بر طرحواره تنهایی، طرحواره طرد و درمانده، معنی دار نیست و مولفه رضایت نیز بر طرحواره درمانده و تحقیر اثر معنی داری نشان نداد. همانگونه که مشاهده می شود بیشترین تاثیر مولفه های کیفیت زندگی زناشویی بر طرحواره های جنسی و تحقیر است.

اندازه گیری اثر مستقیم طرحواره های شناختی فعال شونده بر تنوع طلبی جنسی در مردان مورد مطالعه، نیز به همین ترتیب صورت گرفت. نتایج مندرج جدول (۳) نشان می دهد طرحواره های شناختی فعال شونده بر تنوع طلبی جنسی در مردان متاهل اثر مستقیم دارند.

جدول ۳- اندازه اثر طرحواره های شناختی فعال شونده در بافت جنسی بر تنوع طلبی جنسی

متغیر	B	β	R ²	t	P
طرحواره جنسی بر تنوع طلبی جنسی	۰/۳۹۲	۰/۷۹	۰/۳۱	۹/۵۴۳	۰/۰۰۱
طرحواره تنهایی بر تنوع طلبی جنسی	۰/۲۰۵	۰/۳۶	۰/۰۷۴	۶/۵۱۲	۰/۰۰۱
طرحواره تحقیر بر تنوع طلبی جنسی	۰/۱۶۸	۰/۲۸	۰/۰۳۷	۴/۱۰۸	۰/۰۰۱
طرحواره طرد بر تنوع طلبی جنسی	۰/۳۰۳	۰/۲۱	۰/۰۴۸	۳/۳۲۷	۰/۰۰۲
طرحواره درمانده بر تنوع طلبی جنسی	۰/۲۵۳	۰/۱۸	۰/۰۴۶	۲/۷۶۱	۰/۰۳

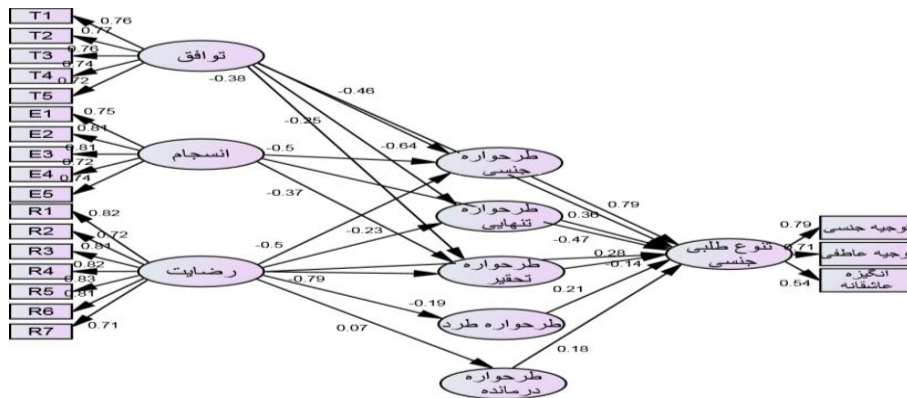
همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می گردد از بین متغیرهای میانجی، طرحواره جنسی بر تنوع طلبی جنسی بالاترین اثر را دارد. پس از آن، اثر طرحواره های تنهایی و تحقیر بر تنوع طلبی جنسی بالاترین اثر را دارند. معنی داری اثر طرحواره درمانده بر تنوع طلبی جنسی در سطح ۰/۰۳ است. به این ترتیب، همه طرحواره های شناختی فعال شونده بر تنوع طلبی جنسی موثر اند. اثر مستقیم و غیر مستقیم مولفه های کیفیت زندگی زناشویی بر تنوع طلبی جنسی در مردان مراجعه کننده به مراکز مشاوره نیز محاسبه گردید. نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان داد که مدل تاثیر مولفه های کیفیت زندگی زناشویی ($F_{(۲۳۷,۲)}=۳۹/۷۶۹, P<۰/۰۰۱$) بر تنوع طلبی جنسی معنی دار است. نتایج محاسبات در جدول زیر منعکس است:

جدول ۴- اثر مستقیم مولفه های کیفیت زندگی زناشویی بر تنوع طلبی جنسی

متغیر	B	β	R ²	t	P
توافق بر تنوع طلبی جنسی	-/۳۰۸	-/۴۶	۰/۱۴	۸/۵۷۱	۰/۰۰۱
انسجام بر تنوع طلبی جنسی	-/۲۱۶	-/۴۷	۰/۱۱	۸/۶۸۳	۰/۰۰۱
رضایت بر تنوع طلبی جنسی	-/۱۰۲	-/۱۴۰	۰/۰۳۷	۲/۳۱۸	۰/۰۴

همانگونه که در جدول ۴ مشاهده می شود اثر مولفه های کیفیت زندگی زناشویی بر متغیر تنوع طلبی جنسی معنی دار است. لازم به ذکر است که این متغیرها تاثیر معکوس بر تنوع طلبی جنسی دارند، مولفه رضایت زناشویی کمتر از مولفه های توافق و انسجام بر تنوع طلبی جنسی مردان تاثیر دارد. در مورد رابطه کیفیت زندگی زناشویی با تنوع طلبی جنسی، علاوه بر اینکه رابطه مستقیم وجود دارد، رابطه غیر مستقیم نیز با میانجیگری طرحواره های شناختی فعال شونده نیز وجود دارد

که میزان آن با اثر غیر مستقیم مشخص شده است. مدل نهایی معادلات ساختاری پیش بینی تنوع طلبی جنسی براساس کیفیت زندگی زناشویی با متغیر میانجی طرحواره های شناختی فعال شونده در مردان متأهل شیراز به صورت زیر قابل ترسیم است. این مدل نشان می دهد، طرحواره جنسی بیشترین و طرحواره درمانده کمترین نقش را در میانجی گری تنوع طلبی جنسی بر عهده دارند.

شکل ۱- مدل ساختاری بر حسب ضرایب استاندارد شده برآورد شده

بر اساس محاسبات مندرج در جدول زیر می توان دریافت که توافق و انسجام از طریق تاثیر بر طرحواره های شناختی فعال شونده تاثیرات بیشتری بر تنوع طلبی جنسی آزمودنی ها دارند. رابطه بین کیفیت زندگی زناشویی با تنوع طلبی اثر غیر مستقیم طرحواره های شناختی فعال شونده حداقل در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. بنابراین می توان گفت که این متغیرها در رابطه بین کیفیت زندگی زناشویی و تنوع طلبی نقش میانجی ایفا می کنند.

جدول ۵- اثرات غیر مستقیم، مستقیم و کل کیفیت زندگی زناشویی بر تنوع طلبی جنسی

متغیرها	اثر غیر مستقیم	اثر مستقیم	اثر کل	t	P
توافق ← طرحواره فعال شونده ← تنوع طلبی	-۱۵۸	-۳۰۲	-۴۶	۷/۳۹۶	۰/۰۰۱
انسجام ← طرحواره فعال شونده ← تنوع طلبی	-۱۴۹	-۳۲۱	-۴۷	۷/۴۲۸	۰/۰۰۱
رضایت ← طرحواره فعال شونده ← تنوع طلبی	-۰۳۶	-۱۰۴	-۱۴	۲/۸۷۹	۰/۰۱

بر اساس محاسبات انجام شده، می توان مشاهده نمود که توافق و انسجام از طریق تاثیر بر طرحواره های شناختی فعال شونده تاثیرات بیشتری بر تنوع طلبی جنسی آزمودنی ها دارند. برای تعیین برازش مدل ساختاری پیش بینی تنوع طلبی جنسی بر اساس کیفیت زندگی زناشویی و متغیر میانجی طرحواره های شناختی فعال شونده در مردان مراجعه کننده به مراکز مشاوره، شاخص های برازش مدل محاسبه شده ، نتایج در جدول (۶) نشان داده شده است:

جدول ۶- شاخص های برازش حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها و متغیرها پس از اصلاح

نام آزمون	توضیحات	مقادیر قابل قبول	مقادیر بدست آمده قبل از تصحیح	مقادیر بدست آمده پس از تصحیح
χ^2/df	کای اسکور نسبی	< 3	۴/۶۷	۲/۸۹
RMSEA	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	< 0.08	۰/۰۷۱	۰/۰۶۸
GFI	شاخص برازندگی تعدیل شده	< 0.9	۰/۸۳۵	۰/۹۰۶
AGFI	شاخص نکویی برازش تعدیل شده	< 0.9	۰/۸۷۹	۰/۹۱۰
CFI	شاخص برازندگی تطبیقی	> 0.9	۰/۹۳	۰/۹۱۴

نتایج جدول ۶ نشان می دهد که مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۶۸ به دست آمد که این مقدار کمتر از ۰/۰۸ است و نشان دهنده این است که میانگین مجذور خطاهای مدل مناسب است و مدل قابل قبول می باشد. همچنین مقدار کای دو به درجه آزادی ۲/۸۹ به دست آمد که کمتر از ۳ و معنی دار است. شاخص برازندگی تعدیل یا GFI نیز ۰/۸۳۵ و شاخص نیکویی برازندگی تعدیل شده AGFI نیز ۰/۸۷۹ به دست آمد، میزان شاخص های مذکور تقریباً کمتر از ۰/۹ می باشند که نشان می دهند مدل اندازه گیری متغیرهای پژوهش، مدلی، مناسب است. پس از تایید مدل معادلات ساختاری روابط بین متغیرها مورد اندازه گیری قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش پیش بینی تنوع طلبی براساس کیفیت زندگی زناشویی و متغیر میانجی طرحواره های شناختی فعال شونده در بافت جنسی در مردان متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره بوده است. نتایج نشان داد که مدل ساختاری پیشنهادی از برازش مطلوبی برخوردار بود و متغیرهای پیش بین و میانجی اثر مستقیم و غیر مستقیم معنی داری بر تنوع طلبی دارند. نتایج بدست آمده نشان داد که بین کیفیت زندگی زناشویی، طرحواره های جنسی، تنهایی، تحقیر، طرد و درمانده و

تنوع طلبی رابطه معنادار وجود دارد، این یافته با نتایج تحقیق کواینتا-گومز و نوبره (Quinta-Gomes & Nobre, 2012) و مطالعه بل، کمپل و فینچام (Bell, Kampble & Fincham, 2018) همسویی دارد. در این زمینه می‌توان گفت؛ مشکلات جنسی و عاطفی در تنوع طلبی جنسی، طرحواره‌های هیجانی (طرحواره‌های جنسی)، اثبات مردانگی (نقطه مقابل طرحواره درمانده) و احساس جوانی، بی‌ضرر دانستن روابط خارج از ازدواج برای روابط زناشویی، تجارب رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج، اعتماد به نفس کم (طرحواره تحقیر)، نداشتن توافق، انسجام و رضایت زناشویی که امکان تعامل و ارتباط بیشتر با جنس مخالف را فراهم می‌سازند، دخالت دارند. به باور وارک و جوزف (Warach & Josephs, 2019) یکی از اهداف اساسی در هر رابطه زناشویی حفظ ارتباط است، حفظ یا تخریب آن بسته به عواملی مانند کیفیت زندگی زناشویی و رضایت از آن است. هرچه کیفیت زندگی زناشویی رضایت بخش‌تر باشد، طرحواره‌های شناختی کمتر در شرایط خاص برانگیخته می‌شوند. انسجام، توافق و رضایت زناشویی در تنوع طلبی جنسی مردان به صورت مستقیم و غیر مستقیم (از طریق تاثیر بر طرحواره‌های شناختی فعال شونده) اثر می‌گذارد. نتایج این پژوهش نشان داد که انسجام زناشویی (همکاری، تبادل نظر دلچسب و جذاب بین زوجین)، توافق (ابراز محبت، اتفاق نظر در روابط جنسی و مسائل زناشویی) و رضایت زناشویی (پرداختن به کارها و یا علائق مشترک) در این زمینه تاثیر گذارند. همچنین مشاهده شد که طرحواره‌های فعال شونده (به ویژه طرحواره‌های جنسی و تحقیر) بر تنوع طلبی اثر غیر مستقیم معنا داری دارند. این نتایج با یافته‌های پژوهش‌های شریفیان و همکاران (Sharifian, & et al, 2018)، ضیایی و همکاران (Ziaei & et al, 2013)، کواینتا-گومز و نوبره (Quinta-Gomes & Nobre, 2012)، کارپنتر (Carpenter) و پیکسوتو و نوبره (Peixoto & Nobre, 2017) همسو است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت یکی از مسائل زندگی زناشویی مواجهه با تکانه‌های مخرب که ارتباط را تخریب با حتی به نابودی می‌کشاند گریزناپذیر است. در این زمینه کیفیت زندگی زناشویی می‌تواند به طور مستقیم و غیر مستقیم بر حفظ یا تخریب روابط زناشویی تاثیر گذار باشد. به سخن دیگر، فرایندهای زندگی زناشویی، فعال کننده طرحواره‌ها و کنش‌های جنسی هستند که شرایط را برای برخورد زوجین (به ویژه مردان با توجه به فرهنگ) با موقعیت‌های عاطفی فراهم می‌کند. اولیویرا و نوبره (Oliveira & Nobre, 2013) طرحواره‌های فعال شونده را موجب سوگیری در تفسیر رویدادهای زندگی مشترک می‌دانند. از آنجایی که کیفیت زندگی زناشویی، بسته به نوعی ارزیابی ذهنی است، عوامل ذهنی مانند طرحواره‌های شناختی تاثیر گذار بر این ارزیابی هستند. در این زمینه می‌توان به تحقیق خرم آبادی و همکاران (Khorram Abadi, & et al, 2018) و مدرسی و همکاران (Modaresi & et al, 2014) نیز اشاره کرد، آنها عوامل شناختی را موثر بر روابط فرازناشویی، دانستند. بسیاری از محققین به نقش طرحواره‌های

شناختی و شیوه های حل تعارضات زناشویی در کیفیت زندگی زناشویی (انسجام، توافق و رضایت زناشویی) تاکید کرد. این عوامل می توانند تداوم و سلامت زندگی زناشویی را تحت تاثیر قرار دهند. برخی از محققان تنوع طلبی جنسی را متأثر از عوامل درون فردی، مانند طرحواره های شناختی فعال شونده (Quinta-Gomes & Nobre, 2012; Nobre, & Pinto-Gouveia, 2000) و پاره ای هم عوامل بین فردی مانند رضایت زناشویی را (Warach & Josephs, 2019; Medina, 2012; Selterman & et al, 2014) موثر می دانند. برخی از محققان طرحواره ها را میانجی هایی می دانند که از یک سو تابع عواملی مانند کیفیت زندگی زناشویی می باشند و از سوی بر روابط مخفیانه جنسی بی وفایی زناشویی تاثیر گذارند (Quinta-Gomes & Nobre, 2012; John & et al, 2014; Bell & et al, 2018). در این زمینه جان و همکاران (John & et al, 2014) معتقدند درست همان طور که افراد طرحواره های خود را در مورد خود، دنیای اطراف و آینده شان حفظ می کنند، طرحواره هایی را نیز در خصوص همسر و ویژگی های روابط زناشویی خود شکل می دهند. طرحواره های یک فرد درباره ارتباط جاری در طول جریان آن رابطه توسعه می یابد؛ اگرچه رویدادهای عمده خاص (مانند رویدادی که در آن همسر، او را تحقیر یا طرد کرده) نیز ممکن است سهم عمده ای در تعیین آن داشته باشد. لئونارد و ویلوبی (Leonhardt & Willoughby, 2017) نیز مطرح می کنند طرحواره هایی که در طول زمان شکل می یابند بر تجارب کلی یک فرد در مورد این احتمال که نیازهایش در یک رابطه زناشویی برآورده خواهد شد و استانداردهای شخصی در مورد ویژگی هایی که یک رابطه باید داشته باشد را شکل خواهد داد، تاثیر می گذارد. طرحواره ها اغلب در قالب تعارضات زوجین آشکار و فعال می شوند. وقتی این چرخه که شامل محتوایی منفی است بر پاسخ های رفتاری، عاطفی و شناختی تاثیر می گذارد، تغییر پذیری پویایی های خانواده معمولاً شدت می یابد و باعث می شود زوجین نسبت به یک تعارض مارپیچی منفی، آسیب پذیر شوند. با گذشت زمان، پیچیدگی این پویایی نیز شدت بیشتری می یابد و زمینه را برای بروز تنوع طلبی جنسی و پیمان شکنی مساعد می کند. در این تحقیق نشان داده شد که طرحواره های فعال شونده می توانند با تاثیر پذیری از کیفیت زندگی زناشویی بر تنوع طلبی جنسی تاثیر بگذارند. در این مورد می توان به نظرات مدینا (Medina, 2013) و فینکل و همکاران (Finkel & et al, 2013) استناد کرد، آنها اذعان کردند طرحواره ها و تجارب زندگی که یک زوج با خود به رابطه زناشویی شان می آورند به روابط بین آنها منتقل شده و یک حلقه منسجم را تشکیل می دهند. نتایج تحقیق حاضر این نشان داد که طرحواره تنهایی و درمانده کمترین تاثیر را بر تنوع طلبی مردان ایفا می کنند. در تبیین این یافته می توان گفت، شاید به این دلیل که باور اغلب این افراد چنین است که مرد واقعی و قدرتمند هرگز درمانده و ناتوان نیست. به عبارتی می توان نتیجه گیری کرد که طرحواره تنهایی یا درماندگی با تنوع طلبی

جنسی مردان مغایرت دارد. همواره این باور مطرح بوده که یک مرد باید مردانگی خویش را اثبات کند و از این تغییر احساس کامیابی کند، البته طیف وسیعی از پاسخهای کوتاه مدت و بلند مدت نسبتاً به رابطه پنهانی وجود دارد که تا حدودی ناشی از الگوهای فرهنگی موثر بر طرحواره‌های شناختی افراد است. این طرحواره‌ها معمولاً هنگامی آشکار و فعال می‌شوند که فرد از رابطه زناشویی خود رضایت نداشته و یا با همسر خود توافق کمی دارد و در امور زناشویی و خانوادگی انسجام ضعیفی داشته باشند (Peixoto & Nobre, 2017). از طرفی می‌توان گفت وقتی فرد ناراضی از زندگی زناشویی، در موقعیت برانگیختگی جنسی قرار بگیرد، طرحواره‌های اش فعال شده و گرایش به روابط فرارزناشویی پیدا می‌کند. محققان معتقدند زوجین به طور همزمان از افکار، احساس و رفتار یکدیگر تاثیر پذیرفته و بر آن تاثیر می‌گذارند، متعاقب آن توسعه طرحواره‌ها یا ساختارهای شناختی نسبتاً ثابتی می‌شوند. این شناخت‌ها، باورها و رفتارها ممکن است پاسخ‌هایی را از یکی از افراد فراخوانی کند که باعث به وجود آمدن تعاملات لحظه به لحظه با دیگری شود. این تاثیر متقابل، در طرحواره‌های پایدارتری که به‌عنوان پایه و اساس کارکرد خانواده به کار می‌روند، ریشه دارد. بنابراین افراد تنوع طلب، تعهد عاطفی و حقوقی کمتری نسبت به همسر خود دارند و معمولاً سعی در پنهان کردن خیانت‌های زناشویی دارند. در مورد محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که معنای واژه‌های مانند تنوع طلبی جنسی و خیانت در بار معنایی فرهنگی در کشور ما دارد. لذا استفاده از چنین واژه‌هایی در پرسشنامه‌ها شاید حساسیت هیجانی خاصی را ایجاد کرده باشد که توانسته باشد بر روی پاسخ‌ها تاثیرگذار باشد. از آنجایی که جامعه آماری پژوهش به مردان مراجعه‌کننده مراکز مشاوره شهر شیراز محدود می‌باشد، این موضوع می‌تواند محدودیت‌هایی در زمینه‌روایی بیرونی پژوهش ایجاد کند.

References

- Ahmadloo M, Zeinali A.(2018). Predicting of emotional divorce based on novelty seeking, negative perfectionism and insecure attachment among employed women of Urmia city. *ioh*; 15 (2): 64-72.
- Bell CA., Kampble, SV., & Fincham, FD.(2018). Forgiveness, Attributions, and Marital Quality in U.S. and Indian Marriages, *J Couple & Relationship Therap*,17(4), 276-293.
- Busby DM, Crane DR, Larson JH, Christensen C. (1995). A revision of the Dyadic Adjustment Scale for use with distressed and non-distressed couples: Construct Hierarchy and multidimensional scale. *J Marital and family therap*; 21(7): 289- 308.

- Carpenter KM., Anderson BL, Fowler JM, Maxwell GL. (2009). Sexual self-schema as a moderator of sexual and psychological outcomes for gynecologic cancer survivors. *J Arch Sexual Behav*; 23(38): 828–841.
- Finkel EJ, Slotter EB, Luchies LB, Walton GM, Gross, JJ.(2013). A brief intervention to promote conflict reappraisal preserves marital quality over time. *J Psycho Science*, 24(1): 1595-1601.
- Frederick DA, Lever J,(2017). Gillespie BJ, Garcia JR. What Keeps Passion Alive? Sexual Satisfaction Is Associated With Sexual Communication, Mood Setting, Sexual Variety, Oral Sex, Orgasm, and Sex Frequency in a National U.S. Study, *J Sex Res*. 54(2): 186-201.
- Glass, S. P., & Wright, T. L.(1992). Justifications for extramarital relationships: The association between attitudes, behaviors, and gender. *Journal of Sex Research*, 29(4): 361-387.
- Hadi S, Eskandari H, SohrabiF, Motamedi A ,Farrokhi N.(2016). Relationship between Attachment Styles and Marital Commitment in Marital Insanity. *J AdvisRes*, 15 (60): 42-59.
- John NA, Seme A, Rory MA, Tsui AO.(2017).Understanding the meaning of marital relationship quality among couples in peri-urban Ethiopia.*J Cult Health Sex*, 19(2): 267-278.
- Khodabakhshikoolae A, Bahrami S, Rasstak H.(2017). The Quality of Love and Sexual Satisfaction Survey among Loyal and Unfaithful Married Men. *Socialworkmag*. 5 (4) :12-5.
- Khorram Abadi R, Sepehri Shamloo Z, Salehi Fadardi J, Bigdeli I.(2018). Structural model of executive function and extramarital relationship with mediating role of self-control. *JCP*, 6 (1):41-50.
- Kline, R.B.(2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. 3rd ed. New York: The Guilford Press.
- Leonhardt ND, Willoughby BJ.(2017). Pornography, provocative sexual media, and their differing associations with multiple aspects of sexual satisfaction. *J Soci and PersonalRelationships*, 36 (2): 618-641.
- Medina JC.(2013). Causes that take to Infidelity: An analysis by sex. *J Psycho Invest*; 3(3):1271-279.
- Modaresi F, Zahedian H, Hashemi Mohammad Abad N.(2014). The degree of marital adjustment and quality of love in divorced applicants have a history of marital betrayal and no history of marital betrayal. *Journal of Armaghan Danesh*, 19(1): 78-88.
- Mohammadi Masiri F, Sharifi K.(2015). The role of emotional security and sexual activity in couples' tendency to relationships outside the marital domain, *J Soci Psych*, 2(35): 77-86.

- Navaei J, Mohammadi Arya A.(2016). Association between the early Maladaptive Schemes and Extra Marital Relationship among Married People. *IJPN*, 3 (4):18-27.
- Nobre, P. J., & Pinto-Gouveia, J.(2000). Questionnaire of Cognitive Schema Activation in Sexual Context (QCASC). Unpublished manuscript, Faculty of Psychology and Educational Science, University of Coimbra, Portugal.
- Nobre, PJ. & Pinto-Gouveia J.(2009). Cognitive schemas associated with negative sexual events: a comparison of men and women with and without sexual dysfunction. *Arch Sex Behav*; 38(5):842-51.
- Oliveira C, Nobre PJ.(2013). Cognitive structures in women with sexual dysfunction: The role of early maladaptive schemas. *J Sexual Med.*, 10(3):1755-1763.
- Otto D.(2016). Gender and Sexual Diversity: A Question of Humanity?. *Melbourne J Int Law*,17(2): 477- 488.
- Pedersen DE.(2017). Quantity and Quality: A More Nuanced Look at the Association between Family Work and Marital Well-Being, *Marriage & Family Rev*; 53(3): 281-306.
- Peixoto MM, Nobre P. (2017).Macho Beliefs Moderate the Association Between Negative Sexual Episodes and Activation of Incompetence Schemas in Sexual Context, in *Gay and Heterosexual Men. J Sex Med*; 14(4): 518-525.
- Quinta-Gomes A, & Nobre P.(2012). Early maladaptive schemas and sexual dysfunction in men. *J Arch Sex Behav.*, 41(4):311–320.
- Salimi H, Najarian Pour S, MohammadiK, Mehr Ali Tabar Firoozjani, A. (2016). Prediction of marital adjustment based on decision making and solving problem, family cohesion, coping strategies, communication skills and religious beliefs (family process factors). *J growth of psycho*; 5 (1): 93-110.
- Selterman D, Garcia JR,(2019). Tsapelas I. Motivations for Extra dyadic Infidelity Revisited. *J Sex Res*; 56(3):273-286.
- Sharifian M, Safarian Nia M, Ali Zadeh Fard S.(2018). The Structure of Sexual Schemas by Mediation of the Equity Model in the Prognosis of Sexual Dysfunction: A Study of the Structural Equation Model., 7(27):169-190.
- Warach B, Josephs L.(2019).The aftershocks of infidelity: a review of infidelity-based attachment trauma. *Journal of Sexual and Relationship Therapy*; 34(2):132-153.
- Wood R, Hirst J, Wilson L,Burns-O'Connell G.(2019). The pleasure imperative? Reflecting on sexual pleasure's inclusion in sex education and sexual health. *J Sex Edu.* , 19(1): 1-14.
- Ziaei P, SepehriShamloo Z, Mashhadi A.(2013).The relationship between cognitive schemas-activated, negative automatic thoughts and content Automatic thoughts with sexual functioning in women married students, *J Behav*, 8(28): 17-26.

